

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВІДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ження результатів діяльності звітного періоду; визначення переліку ПАТ, акції яких передаються в довірче управління.

Висновки

Оцінюючи переваги акціонерних товариств над іншими формами господарювання, слід зупинитися на окремих аспектах. Так, зокрема, варто враховувати, що акціонерне товариство виявляє свої переваги щодо залучення капіталу. Можливості такого залучення прямо пов'язані з розмірами накопичення такого капіталу в економіці. Для новоствореного підприємства головну роль відіграють розміри та можливості накопичення капіталу у всіх ринкових суб'єктів у масштабах національної економіки – інших фірм, домогосподарств, держави. Адже при створенні акціонерного товариства можуть використовуватись лише зовнішні джерела надходження капіталу, тобто попередньо він повинен бути заощаджений іншими ринковими суб'єктами, а вже потім інвестований [8, с. 164].

Список використаних джерел

1. Закон України «Про акціонерні товариства» №514–VI від 18.09.2008 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>
2. Функ Я.И., Михальченко В.А., Хвалей В.В. Акционерное общество. – Минск: Амалфея, 1999. – 608 с.

3. Камінка А.И. Акционерные компании: Юридическое исследование. – СПб.: Типо-лит. А.Е. Ландау, 1902. – 512 с.
4. Суторміна В.М. Фінанси зарубіжних корпорацій: Підручник. – К.: КНЕУ, 2004. – 566 с.
5. Супрун Н.А. З історії акціонерного підприємництва в Україні (друга половина XIX – початок XX ст.) // Економіка: проблеми теорії та практики. Зб. наук. праць. – Дніпропетровськ, 2003. – вип. 176. – С. 11–16.
6. Вінник О.М., Щербина В.С. Акционерне право: навч. посібник. – К.: Атіка, 2000.
7. Ігнатьєва І.А. Корпоративне управління: підруч. / І.А. Ігнатьєва, О.І. Гарафонова. – К.: ЦУЛ, 2013. – Книга. – 600 с.
8. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств [Текст]: навчальний посібник. – 3-е вид., доп. і перероб. / Р.А. Слав'юк. – К.: ЦУЛ, 2002. – 460 с.
9. Акционерное дело: учебник / [В.А. Галанов, З.К. Голда, О.А. Гришина и др.]; под ред. В.А. Галанова. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 544 с.
10. Вакарчук О.І., Чичун В.А. Особливості акціонерних товариств в Україні [Електрон. ресурс] <http://intkonf.org/vakarchuk-oi-chichun-va-osoblivosti-aktsionernih-tovaristv-v-ukrayini/>.
11. Гайдичина М.В. Управління фінансами акціонерних товариств. Навч. посібник. – 381 с.
12. Стецько М.В. Юрій І.С. Фінанси акціонерних товариств: проблеми і перспективи // Фінанси України. – 2000. – №4. – С. 54–58.

УДК 336.146:37

Р.А. КРАМЧЕНКО,

к.е.н., доцент, Львівська комерційна академія

Фінансування освіти в Україні: стан та перспективи

У статті здійснено оцінювання загальних витрат на освіту в розрізі семи груп провайдерів відповідно до освітніх рівнів. Дослідження проводилося за допомогою допоміжних рахунків освіти (ДРО). За допомогою лінійних трендів показано та описано з високим рівнем апроксимації тенденцію стабільних приростів видатків на освіту у зведеному бюджеті України. Розраховано прогноз загальних витрат на освіту в Україні на 2014 рік.

Ключові слова: бюджетне фінансування, фінансування освіти, видатки зведеного бюджету на освіту, розвиток освіти, фінансове забезпечення, допоміжні рахунки освіти, фінансуючі організації.

Р.А. КРАМЧЕНКО,

к.э.н., доцент, Львовская коммерческая академия

Финансирование образования в Украине: состояние и перспективы

В статье осуществлена оценка общих расходов на образование в разрезе семи групп провайдеров в соответствии с образовательными уровнями. Исследование проводилось с помощью вспомогательных счетов образования (ВСО). С помощью линейных трендов показана и описана с высоким уровнем аппроксимации тенденция стабильных приростов расходов на образование в сводном бюджете Украины. Рассчитан прогноз общих расходов на образование в Украине на 2014 год.

Ключевые слова: бюджетное финансирование, финансирование образования, расходы сводного бюджета на образование, развитие образования, финансовое обеспечение, вспомогательные счета образования, финансирующие организации.

Р.А. КРАМЧЕНКО,

Ph.D., associate professor of Lviv Commercial academy

Financing of education in Ukraine: state and prospects

In the article the evaluating of total expenditures on education in breakdown of the seven groups of providers according to educational level is presents. The study was conducted using auxiliary accounts of education (AAE). Using linear trends the trend increments of education expenditures in the consolidated budget of Ukraine are shown and described with high level of stable approximation. Forecast of total expenditures on education in Ukraine in 2014 is calculated.

Keywords: budget financing, education financing, expenditures of the consolidated budget on education, development of education, financial support, auxiliary accounts of education, funding organizations.

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Постановка проблеми. Розвитку освітнього сектору придається велика увага в усьому світі, оскільки освіта, закладаючи фундаментальний базис розвитку індивіда, забезпечує зростання економічного, духовного, інтелектуально-інноваційного потенціалів на рівні особистості, домогосподарства, мікро-, мезо-, макро-, глобальному рівнях, визначає стратегію політичної, соціально-економічної, культурної та наукової життєдіяльності суспільної системи. Цей розвиток потребує відповідного фінансового забезпечення.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. окрім аспектів фінансування освіти досліджували В. Буковинський, О. Василич, В. Геєць, В. Глушенко, Н. Новиков, Д. Полозенко, П. Саблуц, С. Черепанова та ін. Низку праць [1–3] присвячено оцінюванню фінансового стану вищих навчальних закладів. Фінансове забезпечення освіти у контексті розвитку інноваційно-інтелектуального потенціалу вивчали Л. Безтельесна, О. Грішнова, Е. Лібанова, Г. Семенов та ін. Проте аналітика загальних видатків на вітчизняну освіту з сучасних реалій залишається актуальною.

Метою статті є з'ясування певних аспектів бюджетного фінансування освіти в Україні та виявлення чинників, які свідчать на значне зменшення у фінансуванні освіти ринкових інститутів, домогосподарств та приватного сектору.

Виклад основного матеріалу. Інформаційною основою даного дослідження слугували дані допоміжних рахунків освіти (ДРО). За формою – це стандартний набір таблиць, у яких усебічно представлені національні витрати на освіту, включаючи державні, приватні та донорські. Крім інформування про надходження коштів із кожного джерела, ДРО по-

казують рух фінансових потоків від одного участника системи освіти до іншого [1, с. 4].

В основу концепції ДРО покладено визначення поняття витрат на освіту. Аналіз витрат дозволяє більш точно, ніж аналіз статей, наприклад державних бюджетів, оцінювати використання коштів, виділених за кошторисом витрат, які в кінцевому випадку не завжди використовуються за призначенням. Загальні витрати аналізуються у розрізі семи груп провайдерів у відповідності з освітніми рівнями (табл. 1).

Основний набір таблиць ДРО показує рух фінансових потоків: 1) від постачальників послуг освіти до функцій освіти (видів діяльності); 2) від джерел фінансування / фінансуючих організацій до постачальників послуг освіти; 3) від джерел фінансування, фінансуючих організацій до функцій освіти (видів діяльності).

Загальні витрати на освіту в Україні щорічно зростають і за 2007–2012 роки збільшилися на 57,71 млрд. грн, або у 2,1 раза. Найвищий темп приросту цього показника у 2008 році (31,6%), і у наступні роки динаміка дещо уповільнілася (2009 рік – 10,0%; 2010 рік – 17,6%; 2011 рік – 7,2%; 2012 рік – 13,9%). Перераховані дані за обмінним курсом долара США (2007 рік – 5,05 грн.; 2008 рік – 5,27 грн.; 2009 рік – 7,79 грн.; 2010 рік – 7,94 грн.; 2011 рік – 7,97 грн.; 2012 рік – 7,99 грн.) у цілому також виявляють тенденцію до зростання (з \$10,6 млрд. у 2007 році до \$13,9 млрд. у 2012 році). Порівнюючи динаміку витрат на освіту у відсотках до ВВП (рис. 1), бачимо, що у 2011 році щодо попереднього року за загальними витратами цей показник знижується, проте не опускається нижче рівня 2007 року.

Таблиця 1. Провайдери витрат на освіту згідно з ДРО

Назва освітнього рівня	Освітній рівень
Допочаткове навчання	МСКО 0
Початкова освіта/Перший етап базової	МСКО 1
Перший етап середньої освіти/Другий етап базової освіти	МСКО 2
Другий етап середньої освіти	МСКО 3
Післясередня, не вища освіта	МСКО 4
Перший етап вищої освіти	МСКО 5
Другий етап вищої освіти	МСКО 6

Побудовано автором за: [1; 3].

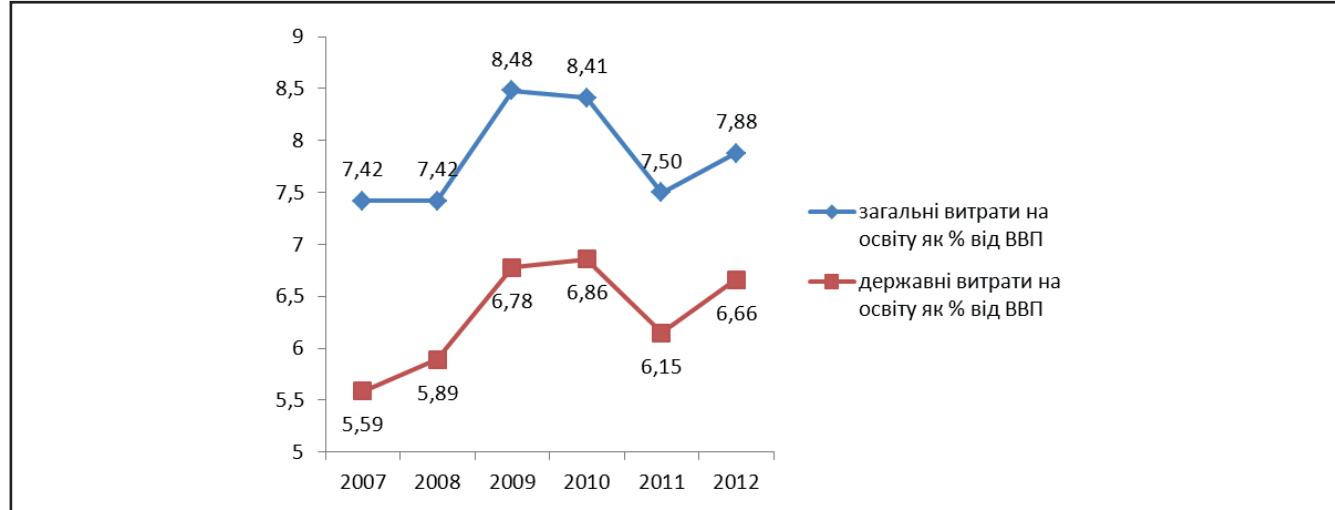

Рисунок 1. Співвідношення загальних витрат на освіту в Україні до ВВП протягом 2007–2012 років, %
Побудовано автором за: [1; 3].

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У 2012 році він зростає, проте не сягає значення за 2009–2010 роки. Синхронно змінює динаміка рівня державних витрат на освіту у відсотках до ВВП.

Міністерство освіти і науки виступає найбільшим адміністратором центрального бюджету, який у 2011 і 2012 роках контролював відповідно 69,7 і 73,4% центрального фінансування (22,9 і 22,7% усіх витрат державного сектору). решта коштів розподіляється між Мінагрополітикою, МОЗ, МВС, Мінкультом, Мінфіном. Суттєву роль відіграють регіональні та місцеві органи управління, що здійснюють пряме фінансування за рахунок коштів місцевих бюджетів, які вдвічі перевищують кошти з державного бюджету. Місцеві урядові структури розподіляли у 2012 році 69,0% державних фондів і 58,4% загальних витрат на освіту.

Серед фінансуючих організацій домінують державні структури (табл. 2), причому їхня частка щорічно зростає на тлі зниження вкладу у фінансове забезпечення освіти приватних організацій та державосподарств. Ці дані дають підставу для констатації послаблення впливу ринкових інститутів у секторі освіти.

У системі доступу громадян для здобуття вищої освіти все відчутніший вплив ринкових відносин. За останні роки важому частку студентів, прийнятих до ВНЗ, становлять особи, яких зараховано для навчання на контрактній основі. На тлі досить рівномірного скорочення чисельності упродовж 2009/10–2012/13 н.р. студентів у навчальних закладах III–IV рівнів акредитації (на 6,3% щорічно; $y=2514827-136968t$; $R^2=0,9945$), чисельність студентів у навчальних закладах I–II рівнів акредитації скорочується менш рівномірно і більш повільно (на 3,6% щорічно; $y=395098-10565t$; $R^2=0,6368$). Частка студентів, які навчаються за кошти фізичних осіб, за останніх п'ять навчальних років скорочувалася щорічно у середньому на 1,68 в.п., у тому числі в закладах I–II рівнів акредитації – на 0,93 в.п., III–IV рівнів акредитації – на 1,73 в.п. Незважаючи на виявлені позитивні тенденції, слід зазначити, що значна частина коштів недержавно-

го сектору на рівні державосподарств витрачається саме для забезпечення першого етапу вищої освіти (МСКО 5).

Навчальні заклади, що надавали освіту за рівнями, які відповідають МСКО О–1 та МСКО 5, є найбільшими споживачами фінансових ресурсів: 26,4 та 40,7% (2011) і 28,7 та 38,0% (2012) від загальних витрат на освіту відповідно (рис. 2). Для забезпечення другого етапу вищої освіти (МСКО 6) було спожито лише 1,6% (2011) і 1,5% (2012) від загальних витрат на систему. Водночас, якщо серед постачальників початкової загальної освіти кошти для МСКО О та МСКО 1 розподілялися майже на одному рівні, то серед постачальників середньої освіти кошти в основному спрямовувались для забезпечення МСКО 2 – 68,6% (2011) і 68,7% (2012) від витрат на середню освіту, а серед постачальників першого етапу вищої освіти для МСКО 5 (ВНЗ III–IV рівнів акредитації) – 79,5% (2011) 78,8% (2012) і від витрат на перший етап вищої освіти.

Постачальники, які надають послуги з отримання освітніх рівнів за МСКО О–4, більше 90% споживали коштів із державного сектору, тоді як для МСКО 5–6 цей показник становив 67–70%. Причому навчальні заклади рівня МСКО 5 на 32% (2011) і на 29% (2012) фінансувалися за рахунок коштів державосподарств.

У загальних витратах на освіту левова частина припадає на основні послуги у сфері освіти: 2011 рік – 78,0%, або 76,2 млрд. грн.; 2012 рік – 78,9%, або 87,2 млрд. грн. На другорядну діяльність у межах закладів освіти було витрачено відповідно 16,0% і 15,6%, а на другорядну діяльність, що пов’язана з навчанням, – 6,0 і 5,5%. Функціональна структура загальних витрат на освіту в 2011–2012 роках представлена у табл. 3.

Варто відмітити, що більшість функцій оплачуються державним сектором. Так, винятково за рахунок державного сектору фінансуються медичні і транспортні послуги, а також фінансові послуги у вигляді трансфертів населенню.

Державосподарства здійснюють основні витрати на харчування, що відносяться до другорядної діяльності в межах за-

Таблиця 2. Структура загальних витрат на освіту в Україні за фінансуючими організаціями протягом 2007–2012 років, %

Організації	Роки						Відхилення 2012 до 2007, в.п.
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
Державні	75,4	79,3	80,0	81,5	82,1	84,6	5,3
Приватні	1,1	1,0	1,0	1,0	0,8	0,7	-0,3
Домогосподарства	23,5	19,7	19,0	17,5	17,1	14,7	-5

Побудовано автором за: [1; 3].

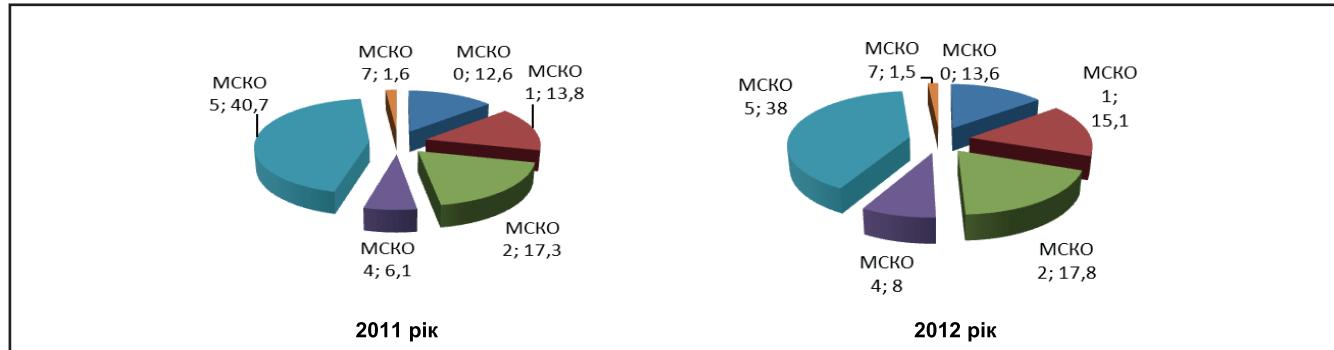

Рисунок 2. Структура загальних витрат в Україні на освіту по провайдерах у 2011–2012 роках, %
Побудовано автором за: [1; 3].

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Таблиця 3. Функціональна структура загальних витрат на освіту в Україні в 2010–2012 роках, %

Видатки на	2010	2011	2012
Послуги у сфері освіти	77,2	78,0	78,9
Адміністративні послуги/комунальні, фінансові, відрядження, будівництво та ремонт (капітальні витрати)	8,5	8,5	8,8
Послуги харчування	7,8	7,5	6,8
Фінансові послуги/трансферти населенню, стипендії, субсидії, поточні трансферти, капітальні трансферти	3,0	2,9	2,6
Інвентар та обмундирування	2,6	2,3	1,9
Підручники та канцелярські товари	0,8	0,7	0,9
Па іншу діяльність у сфері освіти	0,1	0,1	0,1

Побудовано автором за: [1; 3].

кладів освіти; придбання інвентарю та обмундирування, підручників та канцелярських товарів (другорядна діяльність, що пов'язана з навчанням).

Середні витрати на навчання одного учня/студента в Україні у 2012 році – 13 513 грн., з них 11 425 грн. (85%) – кошти державного сектору, 2088 грн. (15%) – кошти недержавного сектору. За рівнями освіти зазначені витрати становили 10 634 грн. (МСКО О), 10 250 грн. (МСКО 1), 10 250 грн. (МСКО 2), 14 848 грн. (МСКО 3), 15 647 грн. (МСКО 4), 19 454 грн. (МСКО 5) та 45 757 грн. (МСКО 6). Слід відмітити, що порівняно з 2011, 2010, 2009, 2008 роками середні витрати на навчання одного учня/студента збільшились відповідно на 15%, 26%, 52%, 73%, а з 2007 роком – у 2,3 раза. Щорічне зростання середніх витрат на навчання одного учня/студента спостерігається і за окремими рівнями освіти.

Дослідження розподілу середніх витрат на навчання одного учня/студента за провайдерами та фінансуючими організаціями свідчить, що державний сектор оплачує більшість витрат на освіту. Однак якщо витрати державного сектору на одного учня на початкову загальну освіту, середню освіту та післясередню, не вищу, освіту становили у 2011 році відповідно 94,4, 93,1 та 90,0% у 2012 році відповідно 95,2, 94,1 та 91,3% від середніх витрат на учня за відповідним рівнем освіти, то частка витрат держави на перший та другий етапи вищої освіти становила в 2011 році лише 67,2 та 55,1% і у 2012 році – 77,6 і 67,9%.

Аналіз розподілу витрат на освіту свідчить, що в Україні порівняно з розвинутими європейськими країнами досить низький рівень витрат у розрахунку на одного учня/студента (менше 20% від середніх витрат на учня/студента у країнах ЄС).

Фінансування закладів дошкільної освіти (МСКО О) здійснюється коштом державного і місцевих бюджетів, коштів підприємств та внесками батьків. За ДРО плата батьків становила 4,0% (2011) і 3,7% (2012) загальної вартості дошкільної освіти. Обсяг ж платних послуг по утриманню дітей у дошкільних закладах становив відповідно за роками близько 498 млн. грн. і 556 млн. грн., у середньому відповідно 367 грн. і 389 грн. на одну дитину.

Фінансування середньої освіти (МСКО 1–3) в Україні здійснюється в основному за рахунок коштів місцевих бюджетів, які виділяються із державного бюджету відповідно до нормативів на одного учня, встановлених для певної території.

Діяльність закладів професійно–технічної освіти (МСКО 4) в основному фінансиється з державного бюджету (державний сектор) – 90–91% у 2011–2012 роках загальних витрат. Грошій хронічно не вистачає, і ефективність такої освіти весь час знижується. Це підтверджує і той факт, що кількість учнів та слухачів професійно–технічних навчальних закладів на кожні 10 тис. населення зменшилась протягом 2000–2012 років на 13,1% (з 107 до 93). За ДРО плата домогосподарств у 2012 році становила 7,0% загальної вартості професійно–технічної освіти. Поряд із цим роботодавці покривали лише 1,6% загальної вартості професійно–технічної освіти.

У вищій школі (МСКО 5) також наочною є незбалансованість між масштабами діяльності та обсягами фінансування. Значні обсяги залишаються вищою освітою з позабюджетних коштів, перш за все за рахунок часткової плати за навчання. За ДРО загальні суми такої плати становлять 12 659,3 млн. грн., або до 31,8% (2011); 12 248,5 млн. грн., або до 29,0% (2012) усіх видатків на вищу освіту.

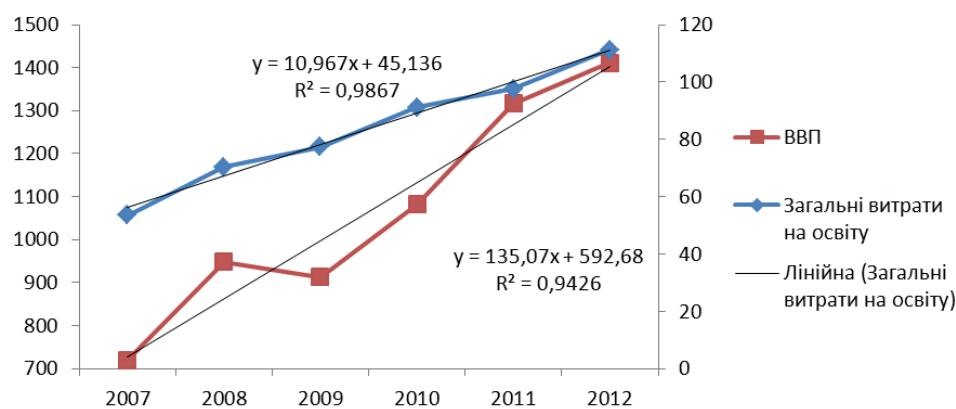

Рисунок 3. Емпіричні дані та лінійні тренди ВВП і загальних витрат на освіту в Україні за 2007–2012 роки, млрд. грн.
Побудовано автором за: [1]

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Дефіцитні бюджети на освіту, нерегулярне надходження бюджетних коштів і непрозорість їхнього розподілу на обласному і місцевому рівнях мають за наслідки зниження якості й ефективності освітніх послуг.

Із рис. 3. бачимо, що динаміка ВВП та загальних витрат на освіту є висхідною й описується лінійними трендами з близькими до одиниці значеннями коефіцієнта детермінації (відповідно 0,9426 і 0,9867). Швидкість зростання загальних витрат на освіту та ВВП становить відповідно 10,97 млрд. грн. і 135,07 млрд. грн.

За визначеню лінією тренду прогнозні значення загальних витрат на освіту в наступні два роки становитимуть відповідно 121,9 і 132,9 млрд. грн. Розраховані вище прогнозні значення за різними методами можемо розглядати як оптимістичний (за методом геометричного усереднення), реальний (за методом арифметичного усереднення) та пессимістичний прогнози (за методом аналітичного вирівнювання на основі лінійного тренду) (табл. 4).

На рис. 4 зображені лінійне рівняння регресії, що описує залежність витрат на освіту в Україні (у) від обсягу ВВП (х).

За отриманим рівнянням робимо висновок, що фінансування освіти головним чином (майже на 94%) визначається обсягом ВВП. Приріст останнього на 1 млрд. грн. спричиняє зростання витрат на освіту на 0,08 млрд. грн. Таким чином, визначальним резервом збільшення обсягів фінансування освіти

є нарощення виробництва товарів та послуг за рахунок активізації зайнятості у контексті «гідної праці», зростання продуктивності праці за рахунок високотехнологічних виробництв.

Розвиток економіки знань вимагає зростання витрат на одну особу, яка навчається. В Україні ця динаміка характеризується рівномірним зростанням і описується лінійним трендом з близьким до одиниці значенням коефіцієнта детермінації (рис. 5). Дані рис. 5 показують, що щорічно витрати на одного учня/студента зростають майже на 1,5 тис. грн. За визначеню лінією тренду прогнозне значення витрат на одного студента у 2014 році становитиме 16 445 грн. ($4541,8+1487,9*8$).

Використавши метод арифметичного усереднення, нами розраховано середній абсолютний приріст витрат на одну особу, що навчається ($1543,84=(13512,8-5793,6)/6-1$), на основі якого прогнозне значення досліджуваного показника у 2014 році становитиме 16 600 грн. Метод геометричного усереднення на онові середнього коефіцієнта зростання ($1,184=\sqrt[6]{13512,8/5793,6}$) дозволяє прогнозувати на 2014 рік найбільш оптимістичне значення витрат на одного учня/студента – 18 961 грн. (табл. 5).

Видатки на освіту у зведеному бюджеті України описуються лінійним трендом, натомість як їх частка у загальній сумі видатків – параболічним трендом (рис. 6). Прогнозне значення на 2014 рік за отриманими динамічними моделями становить відповідно 142 млрд. грн. і 19,8%.

Таблиця 4. Прогноз загальних витрат на освіту в Україні на 2014 рік

Сценарій	Обсяг, млрд. грн.
Пессимістичний	132,9
Реалістичний	134,4
Оптимістичний	149,0

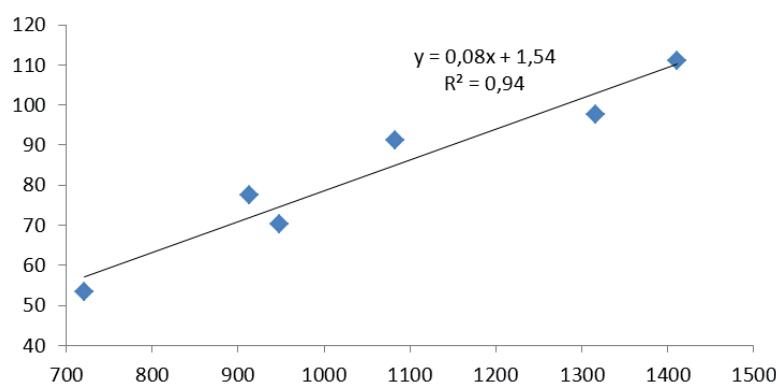

Рисунок 4. Рівняння регресії залежності витрат на освіту від ВВП, млрд. грн.

Побудовано автором за: [1]

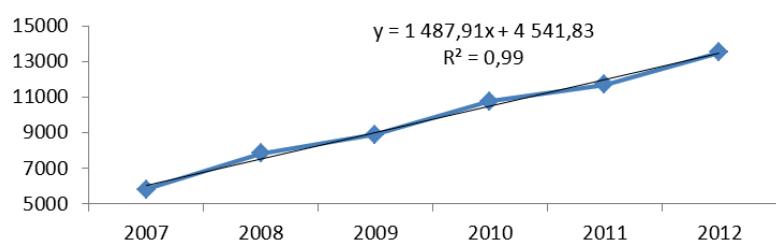

Рисунок 5. Емпіричні дані та лінія тренду загальних витрат на освіту в розрахунку на одного учня/студента в Україні за 2007–2012 роки, грн.

Побудовано автором за: [1]

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Таблиця 5. Прогноз загальних витрат на освіту на одного учня/студента в Україні на 2014 рік

Сценарій	Обсяг, грн.
Песимістичний	16445
Реалістичний	16600
Оптимістичний	18961

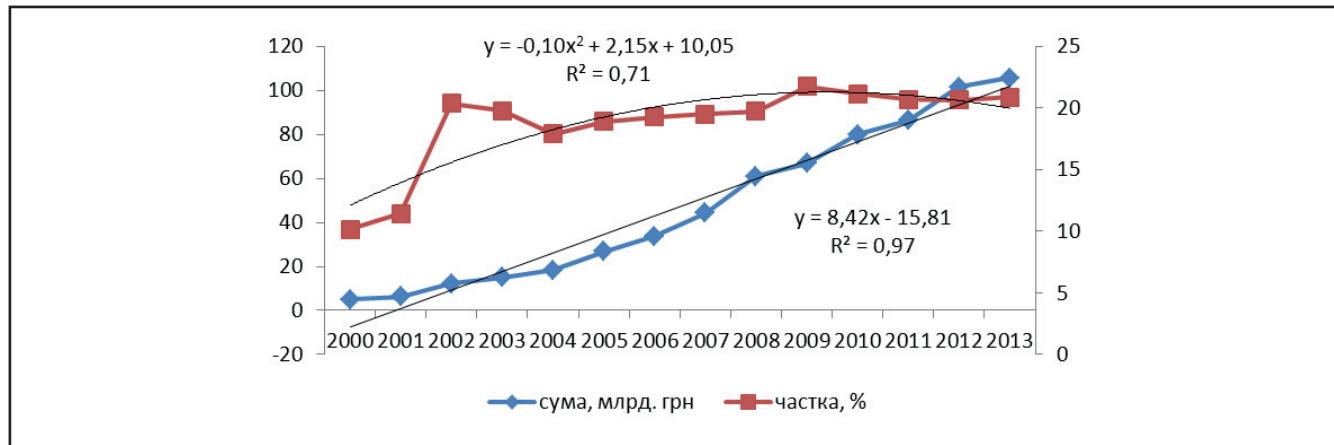

Рисунок 6. Емпіричні дані та тренди суми і частки витрат на освіту у зведеному бюджеті України за 2000–2013 роки, млрд. грн.

Побудовано автором за: [2; 3].

Таблиця 6. Прогноз суми і частки витрат на освіту у зведеному бюджеті України на 2014 рік

Сценарій	Обсяг, млрд. грн.	Частка, %
Песимістичний	113	19,8
Реалістичний	134	21,7
Оптимістичний	142	22,0

Таблиця 7. Прогноз витрат на освіту на 2014 рік

Сценарій	Песимістичний	Реалістичний	Оптимістичний
Загальні витрати, млрд. грн.	132,9	134,4	149,0
Загальні витрати у розрахунку на одного учня/студента, грн.	16445	16600	18961
Витрати зведеного бюджету, млрд. грн.	113	134	142
Частка витрат у зведеному бюджету, %	19,8	21,7	22

На фінансування галузі освіти у 2014 році передбачено 108,3 млрд. грн., що на 8,4 млрд. грн. (8,4%) більше показника 2013 року. Враховано додаткові видатки на: 1) оплату праці працівників галузі освіти – 4 млрд. грн.; 2) модернізацію спортивних майданчиків загальноосвітніх навчальних закладів в обсязі 338,5 млн. грн. (соціальні ініціативи Президента); 3) розширення мережі дошкільних навчальних закладів та модернізацію дитячих майданчиків дошкільних закладів – 255,4 млн. грн. (соціальні ініціативи Президента); 4) забезпечення харчування (сніданками) учнів 5–11 класів загальноосвітніх навчальних закладів – 607 млн. грн.; 5) надання одноразової адресної допомоги молодим працівникам, які закінчили навчальні заклади державної і комунальної форми власності у поточному році, уклали трудові договори на строк не менш як три роки із закладами, підприємствами, установами та організаціями державної і комунальної форми власності, що розташовані в селях і селищах, і працують на посадах педагогічних, медичних та фармацевтичних працівників – 100 млн. грн.; 6) оздоровлення і відпочинок дітей, які потребують особливої уваги та підтримки, в дитячих оздоровчих таборах МДЦ «Артек» і ДЦ «Молода Гвардія» – 70 млн. грн.; 7) індексацію стипендій учнів, студентів, аспірантів та докторантів, а також на збільшення з 1 січня 2014 року

розмірів стипендій для студентів вищих навчальних закладів, які навчаються на «відмінно», – 0,5 млрд. грн.

За методом арифметичного вирівнювання прогнозне значення на 2014 рік становитиме для суми витрат зведеного бюджету на освіту – 113 млрд. грн., для частки у видатах зведеного бюджету – 21,7%. Метод геометричного вирівнювання динамічного ряду дозволив отримати відповідні показники – 134 млрд. грн. і 22,0% (табл. 6).

Також передбачено видатки на: видання, придбання, зберігання і доставку підручників та посібників для студентів вищих навчальних закладів, учнів загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів та вихованців дошкільних навчальних закладів – 424,7 млн. грн. проти 243,2 млн. грн. у 2013 році; виплату державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового забезпечення батькам-вихователям прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом «гроши ходять за дитиною» – 0,6 млрд. грн.

Аналіз державного бюджету на 2014 рік, проведений Центром дослідження суспільства, засвідчив падіння видатків на освіту і науку як частки від загальнодержавних видатків. Таким чином, влада вкотре доводить, що її заяви про

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

важливість розвитку освіти і науки не збігається з реальними діями (табл. 7).

Висновки

Освіту позиціонують як стратегічний ресурс підвищення рівня життя населення, зміцнення соціально-економічної безпеки країни, посилення її авторитету й конкурентоспроможності на міжнародній арені.

Аналіз джерел фінансування вищої освіти вказує на зменшення впливу ринкових інститутів, про що свідчить: зменшення внеску приватного сектору; зменшення частки домогосподарств у фінансуванні.

Дані, отримані із загального аналізу допоміжного рахунка освіти, показують, що частка витрат державного сектору на освіту в Україні становила 6,1% (2011) і 6,7% (2012) від ВВП, що відповідає рівню розвинутих країн Європейського Союзу. Це свідчить, що кошти, які спрямовані на фінансу-

вання освіти, відповідають економічному розвитку країни. До того ж аналіз ДРО виявив в Україні залежність від приватного фінансування вищих рівнів освіти. Причому як перший етап вищої освіти (МСКО 5), так і другий етап вищої освіти (МСКО 6) фінансуються в основному домогосподарствами. Поряд з цим слід відмітити, що протягом 2009–2013 років частка державного фінансування системи освіти в Україні збільшилась з 75 до 85%.

Список використаних джерел

1. Національні рахунки освіти України у 2012 році: Стат. бюллетень / Державна служба статистики України. – Київ, 2014. – 75 с.
2. Офіційний сайт Державної казначейської служби України [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://treasury.gov.ua/main/uk/docscatalog>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>